

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Šteje vsak četrtlet in volja s poštino vred in v Mariboru pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge isvenavstrijščke 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 5 K. Naročnina se pošlje na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Kasne“, „Kasne družstva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopis se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne potitvrste za enkrat 15 vin. za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ke- zaprte reklamacije so poštaine proste.

Današnja številka obsega 12 strani.

Darila pridnim agitatorjem.

Za pridne agitatorje, ki nam pridobijo do 31. jan. 1913 nove naročnike in nam tudi pošljejo od njih celoletno naročnino, razpisujemo sledeče nagrade:

1. Za 5 novih, za celo leto plačanih naročnikov lep molitvenik v zlati obrezi.
2. Za 10 novih, za celo leto plačanih naročnikov fino vezan molitvenik.
3. Za 15 novih, za celo leto plačanih naročnikov lep križ ali pa lepo stensko podobo.
4. Za 20 novih, za celo leto plačanih naročnikov dragocen križ ali pa veliko stensko podobo.

Te nagrade bomo razposlali koncem februarja 1913. Slovenski Gospodar stane za celo leto 4 K, za polleta 2 K za četrt leta 1 K.

Upravništvo.

Svetovni položaj.

V Londonu, prestolnem mestu velikega angleškega kraljestva, so se začela mirovna pogajanja med Turčijo in balkanskimi državami. Različni preroki vstajajo, ki nam podajajo svoja mnenja o izidu teh mirovni poganjaj. V enem taboru so preroki, ki pravijo, da vse pogajajoče se države že težko pričakujejo miru, in da je Turčija tudi v notranjem tako razdejana, da ima za desetletja dovolj dela za svojo notranjo prenovitev. Drug tabor pa prerokuje, da se bodo pogajanja čisto gotovo razbila, ker Turčija ne bo nikdar privolila, da odstopi nezavzeti Drinopolj Bolgarom in Skader Črnogorcem. Ze sedaj se Turčija na tihem pripravlja za nadaljevanje vojske, ki jo bo zapričela z vsilo takoj, ko se razbijejo v Londonu mirovna pogajanja. Iz Male Azije prihajajo baje neprenehoma sveže, dobro opremljene turške vojaške čete ter se odpravljajo proti Cataldci. Tudi oskrbovanje z živili, ki se je dosedaj tako slabo in pomanjkljivo izvrševalo na turški strani, je baje sedaj že dobro pripravljeno in turškimi četam ne bo več treba, da bi ostale po 4 dni brez živeža in gladovale.

Bolgarija, Srbija, Črna gora in Grčija bodo nastopale pri pogajanjih kot enota, to se pravi, skupno bodo zahtevale, kaj jim ima Turčija odstopiti, in šele potem si bodo delile od Turkov odstopljeno zemljo med seboj. O tem pa balkanske države še vedno trdovratno molčijo, ali so se glede medsebojne razdelitve že med seboj pred vojsko pogodile ali ne. Bržčas ne, kajti saj same niso vedele, koliko turške zemlje si bodo z mečem pridobile. Tudi nespornost med Bolgari in Grki zaradi Soluna nam kažejo na to, da take pogodbe med seboj niso sklenile. Potem je gotovo, da bo prišlo pozneje med balkanskimi državami do nespornost med. Toda nasprotniki Slovanov gotovo zastoj pričakujejo, da se bodo ta nespornost končala z vojsko med sedanji prijatelji. Verjetno je, da se bodo glede nespornost brezpogojno podvrgli razsodbi kakoga njim prijaznega vladarja, na primer ruskega carja.

O možeh, ki so prišli za svoje države se pogajati v London, gre glas, da imajo najmanj sposobne odposlance Turki. Njihovi možje so z londonskimi političnimi krogi in tamošnjimi razmerami popolnoma neznan in se bodo torej na tleh, ki so jim popolnoma tuja, težko kretali. Na čelu so zopet Bolgari, kar našemu slovaškemu ponosu seveda najbolj ugaja. Modrost in sigurnost nastop njihovih odposlancev se že sedaj splošno hvali.

Tudi Grčija se udeležuje mirovni poganj, čeprav ni podpisala premirja in še vojsko nadaljuje. Toda sedaj je njen vpliv v zvezi s slovaškimi državami mnogo večji, kakor če bi se morala pozneje sama pogajati s Turčijo, posebno še, ako v nadaljni vojski ne bo tako srečna kot dosedaj. Iz bojnege torišča prihajajo namreč tudi neugodna poročila.

V političnem svetu se vedno bolj množijo poročila, da se bliža Bolgarija naši državi in da išče ž njo trdne politične zveze. Gotovo je, da so razmere med Bolgarijo in Avstro-Ogrsko že sedaj zelo prijateljske. Tega še žal ne moremo reči o našem razmerju do Srbije in Rusije. Čeprav je v zadnjih dneh napetost popustila, vendar bi se slepili, ako bi si zatjevali, da je to prijateljstvo. (Toda mnenje, da ne bo vojske, postaja vedno bolj splošno.

O osebno dohodninskem davku in o „priznalnicah“ za njegovo odmero.

(Piše drž. in dež. posl. Fr. Pišek.)

I.

Davke plačevati je vedno neprijetno in mnogokrat težavno. Vsa državljan, kateri ima male dohodke, naj bi plačal malo, kateri pa ima velike, naj bi plačal tudi primerno višji davek; to boji načelo. Brez davka ne more nobena država obstati.

Davčne oblasti so večkrat drugega mnenja in se držijo načela: Derem tega, ki se mirno pusti, in sčitim onega, ki vrišči in se brani.

Postavno in umestno je, da se za odmero osebne dohodnine uporablja katastralni čisti dohodek. Tisti znaša res na papirju menda 500, 800 ali 1000 K, in davčna oblast navadno še več dohodkov samapripiše ter se ne ozira na elementarne nezođe, ujme in nesreče. Davčna oblast, ki razmere tudi dobro pozna, si misli: Če bo plačal, je prav, država denar potrebuje, in če se z natančno utemeljeno priznalnico brani, nima država nobene škode, in to tem manj, ker jih mnogo po nevednosti še plača kolek za rekurz. Jaz sem mnenja, da se od posestnika, kateri itak davek od posesti ter razne velike doklade in hišno razrednino plačuje, ne more zahtevati, da bi plačeval vrhu tega še osebno-dohodninski davek. To je krivično, kajti uradnik plača pri ravno isti svoti samo osebno-dohodninski davek, a pobenih doklad.

Dobro se še spominjamo, da se je leta 1896., ko se je vpeljala ta postava, javno pisalo, da ne bo začel ta davek posestnikov, ki se bavijo samo s kmetij, ker nobeđen kmet nima 600 glđ. čistega dohodka. Zadnja leta se pa slišijo od mnogih kmetov luđe pritožbe, da se jim nalaga osebno-dohodninski davek. Krivično je, da se proti kapitalistom in industrijalcem zdaleka ne postopa tako strogo, kakor proti kmetom. Kmet mora za vsak prostor, v katerem stanujejo družina in delavci, plačati hišno-razredni davek. Od 15 tisoč tovarniških poslopij v Avstriji se pa niti 1 vinar hišno-razrednega davka ne plača. Če ima kmet dobro letino ali kak izvanredni dohodek, se mu davek zviša, če pa je po ujmi poškodovan, se mu za tisto leto ne odpiše. Občutne stroške povzročajo davčne oblasti strankam, ker jih kličejo v urade, kjer se jim dokazuje na njih veliko začudenje, da imajo dohodke, o katerih se jim še niti ne sanja. Ljudje na deželi, ki imajo še pogum in vstrajnost, da se s trdim delom mučijo in si v sedanjih težavnih razmerah kaj pridelajo ter skrbijo za živež, bi se morali od vseh strani države podpirati, nikar pa z neopravičeni davki mučiti. Davčne oblasti ne pomislijo, da mora kmet visoke, neposredne davke pri nakupu tovarniškega blaga plačevati, ker so vsled kartelov vsi pridelki, katere mora kmet kupovati, silno podraženi. Ogrski žid narekuje kmetu žitno ceno, dunajski žid mu nastavlja ceno živini, socialni demokratje pa dolžijo kmeta, da je oderuh in vse draginje kriv samo on. Dolžnostvlade bi bila, da ne bi preobležila kmečkoga stanu, kajti če pada on, padla bo tudi država. Imamo opravičene vzroke, se proti davčnim oblastim pritoževati in se braniti napram prehudemu bremenu osebno-dohodninskega davka.

Poslanci S. K. Z. zahtevamo pravično davčno preosnovo, po kateri se morata kmečki in obrtni stan razbremeniti, velekapitalisti pa pravično obdavčiti. Ker zadnja leta davčne oblasti vedno luđe pritiskajo z osebno dohodnino, nameravam v prid in obrambo naših kmečkih posestnikov izpregovoriti o najvažnejših postavnih določilih in v lahko umljivih oblikah podati nekaj navodil, kako se naj ravnajo posestniki in kako naj izpolnjujejo „priznalnice“, katere bodo tekem meseca januarja dobili od davčne oblasti za odmero osebno-dohodninskega davka. To navodilo naj služi našemu kmetu v olajšavo in pouk, da si lahko vsak sam izpolni priznalnico, ki je in mora biti postavna podlaga za odmero osebno-dohodninskega davka. Na podlagi izpolnjene priznalnice more naš kmet doseči, da se mu osebno-dohodninski davek ne predpiše, oziroma se mu zbríše ali pa primerno zniža.

(Dalje prihodnjik.)

Dogodki na Balkanu.

Grško-turški boji.

Kakor znano, Grki niso hoteli podpisati premirja s Turki. Hoteli so še poprej zasesti več važnejših

mest v Epiru, pred vsem pa so gojili Grki želje, dobiti mesto Janino v svoje roke. V Janini se nabirajo ostanki zahodne turške armade, ki je bila pod poveljstvom Zekki-paše. Dne 12. decembra je začela cela grška epirska armada napadati Janino. Grki so zasedli z bajonetnim naskokom turške postojanke pri Bizancu pred Janino. Boj je vodil osebno general Sapuncakis. Čete so zavzele griče Aetorahon. Turki so pustili na bojišču 8 topov.

Turška poročila pa grškim popolnoma nasprotujejo. Turki namreč poročajo, da so bili po 3dnevni bitki pred Janino Grki poraženi in so se morali umakniti.

Dne 14. t. m. so zasedle grške čete mesto Scala Paramphia v Epiru. Boj, ki je bil zelo ljut, je trajal cel dan. Turki so imeli velike izgube. Scala Paramphia je zelo važna postojanka med okrajema Janino in Zamurio.

Turško-albanske prostovoljne čete so uničile 30 grških vasi v Epiru ter pomorile tamošnje prebivalce.

Dne 14. decembra so se spoprijeli tudi Grki in Turki na morju pred Dardanelami. Grški torpedni rušilec „Sfendoni“ je streljal na turško križarico „Med-schidie“, katere je hotela napasti grške ladjice. Ko je zapazila „Med-schidie“ še 6 drugih grških ladij, je odplula v Dardanele. Tudi grške ladje so odplule. — V ponedeljek, dne 16. decembra, se je zopet vršil nek spopad med grškimi in turškimi ladjami.

Pred Skadrom.

Iz Kotora se poroča, da se boji pri Skadru nadaljujejo. Turški poveljnik v Skadru namreč noče verjeti, da bi se bilo sklenilo premirje ter dan za dnevom napada črnogorske postojanke pred mestom. Položaj črnogorske armade baje ni ugoden. O skorajšnjem padcu Skadra ni govora. Mraz, pomanjkanje vojnih potrebščin ter težavno dovažanje živeža so baje odločnost oblegovalne armade precej zmanjšale.

Vkljub vsem neprilikam pa se Črnogorci zopet živahno pripravljajo na napad na Skader. Ko so dne 13. t. m. začeli Turki s Taraboša obstreljevati črnogorske postojanke, so Črnogorci krepko odgovarjali s svojimi topovi. Turški topovi so morali umolkni.

Zgodovinski sestanek.

Zadnjič smo poročali o enem izmed onih sestankov, ki so jih imeli pri Cataldci Bolgari in turški pooblašenci. Danes poročamo o zadnjem sestanku, ki je vsled tega zgodovinske važnosti, ker se je na njem sklenilo premirje ter podpisala pogodba. Glavni list hrvaške stranke prava: „Hrvatska“, popisuje ta sestanek tako-le:

„Dne 3. grudna ob 4. uri 30 minut popoldne sta se sestala dva vlaka na mostu Karasu. Eden je privozil od Cataldce, drugi pa od carigradske strani. V prvem so bili odposlanci zavezniških držav, v drugem pa zastopniki Turčije. Iz prvega izstopijo Danev, Savov, Fičev, pooblašenci Srbije, Črne gore in Bolgarske, ter grški poslanik v Sofiji, Panas. Za njimi so izstopili častniki. V tej tišini se je začelo turško povelje in turški vojaki so izkazali došlim vojaško čast. Bolgari in Grki so odgovorili z vojaškim pozdravom. Resid-paša, Nazim-paša in zapovednik glavne turške armade, so čakali izven voza svojega vlaka na drugem kraju mostu.

Točno ob 5. uri so se pooblašenci zaprli v poseben oddelek turškega vlaka na koncu mostu. Malo časa za tem izstopi grški poslanik, v lieu razvnet, globoko ganjen, ne izpregovori niti besedice, za njim pa pride grški vojni ataše (prideljenec); oba sta se vrnila v železniški voz, s katerim sta se pripeljala. Kaj se je neki dogodilo? Grška se je odtegnila od pogajanj.

Turški in bolgarski častniki, ki so bili v spremstvu zastopnikov, a so sedeli v železničnem oddelku, blizu onega, v katerem so se nahajali zastopniki, so videli, da je stari grški diplomat odhajal, on, ki je storil toliko za balkansko zvezo, so obmolknili za nekaj časa, kakor da so razumeli veliki pomen njegovega odhoda. Uvideli so, da se ustvarja nov položaj in da se še ne bo nehala krvoprelitje.

Celi 2½ ure so se pogovarjali turški in bolgarski zastopniki samo o enem vprašanju, namreč o Drinopolju. Trebalo je, da Turki pristanejo na najtežji bolgarski pogoj, da dovolijo bolgarskim vlakom prevoz mimo Drinopolja, najsi bodo otovorjeni s čimurkoli. S to zahtevo je postalo Drinopolje izgubljeno.